

ГРАВЕ ОСИГУРУВАЊЕ НЕЖИВОТ АД СКОПЈЕ

Акционерско Друштво за осигурување
ГРАВЕ НЕЖИВОТ СКОПЈЕ
Бр. 0202- 27/40
01-09 2023 год.
Скопје

ОПШТИ УСЛОВИ
ЗА ОСИГУРУВАЊЕ ОД ОДГОВОРНОСТ

Усвоени со одлука на Управен одбор број 0202- 27/39 од 01.09.2023 година

Скопје, септември 2023 година

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

ПРЕДМЕТ НА ОСИГУРУВАЊЕ

Член 1

Овие услови се применуваат за осигурување од одговорност, а доколку одговорноста се осигурува со некој друг вид осигурување, овие услови се применуваат како тоа го предвидуваат условите за тој вид осигурување.

ЗНАЧЕЊЕ НА ОДДЕЛНИ ИЗРАЗИ

Член 2

Одделните изрази во овие услови ги имаат следните значења:

- „ОСИГУРИТЕЛ“ - ГРАВЕ ОСИГУРУВАЊЕ НЕЖИВОТ АД СКОПЈЕ,
- „ДОГОВАРАЧ НА ОСИГУРУВАЊЕ“ - лице што со осигурителот го склучува договорот за осигурување;
- „ОСИГУРЕНИК“ - лице чијашто одговорност е покриена со осигурувањето;
- „ТРЕТО ЛИЦЕ“ - лице што не е субјект на договорот за осигурување, односно лице чија одговорност не е покриена со осигурувањето како и работник на осигуреникот;
- „СУМА НА ОСИГУРУВАЊЕ“ - највисок износ на обврската на осигурителот за секој осигурен случај;
- „ПРЕМИЈА“ - износ што се плаќа за осигурувањето врз основа на договорот за осигурување;
- „ПОЛИСА“ - исправа на договорот за осигурување;
- „ОСИГУРЕН СЛУЧАЈ“ - иден неизвесен и независен од исклучивата волја на осигуреникот штетен случај, кој има за последица настанување штета за кој надоместок може да бара трето оштетено лице;
- „ИЗВОР НА ОПАСНОСТИ“ - дејност (занимање), предмети (подвижни и неподвижни), правен однос или одредено својство од кои може да настане одговорност како ризик покриен со ова осигурување.

II. ОСНОВНИ ОДРЕДБИ

ПРЕДМЕТ НА ОСИГУРУВАЊЕ

Член 3

- (1) Предмет на осигурување според овие услови е законската одговорност на осигуреникот за штета настаната со смрт, повреда на телото или здравјето како и оштетување или уништување предмети на трето лице.
- (2) Со ова осигурување се покрива одговорноста за штета што настанала, важи или е од дејност на осигуреникот, од поседување предмети, од правен однос, или од одредено својство како извор на опасност, што се одбележани во полисата за осигурување, односно во понудата за осигурување.
- (3) Осигурувањето, исто така, се однесува и на одговорноста за штета од:
  - 1) зголемување на опасноста или проширување на осигурениот извор на опасности до кои дошло во текот на траењето на осигурувањето;
  - 2) нов извор на опасности што се појавува кај осигуреникот по склучување на договорот за осигурување во смисла на член 5 од овие услови (осигурување од нови извори на опасности);
- (4) Ако е предвидено така во посебните одредби на овие услови, или ако е посебно така договорено, со осигурувањето се покрива и одговорноста за:
  - 1) штета настаната со кражба или исчезнување на предмети;
  - 2) штета што не настанала ниту со повреда на лицето, ниту со оштетување, односно уништување на предметите, таканаречена „чисто имотна штета“.

ПРОШИРУВАЊЕ НА ОСИГУРУВАЊЕТО

Член 4

- (1) Во рамките на осигурениот извор на опасноста од дејност, опфатена е и одговорноста на осигуреникот;
  - 1) од користење, односно поседување, закуп или плодуживање на: земјиште, згради и простории, кои се користат исклучиво за потребите на осигурената дејност или занимање;

- 2) од користење на објектите на општествениот стандард, што им служат исклучиво на работниците на осигуреникот (како на пример: ресторани за општествена исхрана, бањи, одморалишта, спортски игралишта и сл.);
- 3) од користење лифтови наменети за превоз на лица и товар;
- 4) од употреба на велосипеди без мотори за потребите на осигурената дејност;
- 5) од ускладиштување материјал за ложење и погон за исклучителна употреба за извршување на осигурената дејност или занимање;
- 6) поради кражба или исчезнување предмети за лична употреба на работниците на осигуреникот освен: пари, часовници, фотоапарати, скапоцености од сите видови, хартии од вредност и документи од сите видови, под услов предметите да се сместени во заклучени простории или во заклучени делови;
- 7) држење и употреба на несоодни работни машини и несоодни транспортни средства за потребите на осигурената дејност.

(2) Доколку станува збор за објекти што се наведени под став 1, точка 1 и 2 од овој член, со осигурувањето е опфатена и одговорноста:

- 1) на осигуреникот како инвеститор или изведувач на градежните работи (новоградба, поправка, преправка, варосување, копање и сл.) доколку пресметковната вредност на тие работи во секој поединечен случај не изнесува повеќе од 60% од минималната сума на осигурување.
- 2) Од поседување гаражи, кои се наоѓаат на, односно во осигурените недвижности, доколку не се работи за гаража што се користи за извршување дејност и за хотелска гаража.

ОСИГУРУВАЊЕ ОД НОВИ ИЗВОРИ НА ОПАСНОСТИ

Член 5

- (1) Ако договорот за осигурување е склучен со плаќање премија за осигурување во потполност или делумно, врз основа на нето-платниот фонд на работниците или од вкупниот приход, покритието од осигурувањето се проширува и на одговорноста од нови извори на опасност, кои се појавуваат кај осигуреникот по склучување на договорот за осигурување, доколку за овој новонастанат извор на опасност не е склучено посебно осигурување.
- (2) Осигурувањето почнува веднаш, со појавата на новиот извор на опасност. Осигуреникот е должен, на крајот на периодот од осигурувањето при утврдувањето на конечниот износ на премијата, да ги пријави сите нови извори на опасност. За новите извори на опасност осигуреникот плаќа премија пресметана од денот на нивните појави („про-рата темпорис“).
- (3) Обврската на осигурителот за надоместок од осигурувањето не настанува во случај на појава на нов извор на опасност, ако осигурителот според овие услови на осигурување и тарифата на премии не осигурува таков извор на опасност.
- (4) За новите извори на опасност важи сумата на осигурување во полисата. Ако полисата за поедини извори на опасности содржи различни суми на осигурување, важечка ќе биде сумата на осигурување за изворите на опасноста кај кои премијата се пресметува врз основа на нето-платниот фонд или вкупниот приход од дејноста. Ако постојат повеќе различни суми на осигурување кај кои премијата се пресметува на овој начин, важечка ќе биде највисоката сума на осигурување.
- (5) Осигурувањето на новите извори на опасности не се однесува на одговорноста од:
  - 1) држење или употреба на пруги (железнички, жичарница и сл.), театри, кина, циркуси и трибини.
  - 2) држење или употреба на моторни возила и други возила на моторен погон (трактори, мотокултиватори, „самоодни“ работни машини), воздушни возила и возила на вода;
  - 3) изработка, обработка, сместување, превоз, употреба и трговија со експлозивен материјал или радиоизотопи, освен ако за ова постои одобрение од надлежен орган.

ОБЕМ НА ПОКРИТИЕТО ЗА ШТЕТИ НАСТАНАТИ СО ЗАГАДУВАЊЕ НА ПОЧВАТА И ВОДАТА

Член 6

- (1) Под загадување на почва и вода се подразбира промена на биолошките, хемиските или физичките природни својства на почвата или на водата со испуштање штетни материи што можат да доведат до такви промени.
- (2) Со осигурувањето се опфатени само штети причинети со смрт, повреда на телото или здравјето на некое лице, кои се последица од загадување.

(3) Ако посебно се договори, се покриваат и штетите поради уништување или оштетување предмети. Овие штети се опфатени со осигурувањето ако настанале поради ненадеен и неочекуван случај, па и тогаш кога самите штети настанале постепено.

(4) Одговорноста за штети во врска со зголемување на изворот на опасности забележан во полисата, заради унапредување или измена на производството, не е опфатена со осигурувањето, ако тоа не се договори посебно.

(5) Осигуреникот учествува со 10% во секоја штета.

(6) Од осигурувањето е исклучена одговорноста за штети до кои би дошло поради тоа што осигуреникот не ги одржувал, не ги менувал и не ги поправал уредите за прочистување на отпадните води и други отпадни производи, ниту, пак, се придржувал кон други мерки предвидени со прописите

за заштита на животната средина.

ОСИГУРУВАЊЕ ОД ОДГОВОРНОСТ ЗА ЧИСТО ИМОТНИ ШТЕТИ

Член 7

(1) Ако посебно се договори (член 3 став 2 точка 2) или ако тоа е предвидено со посебни одредби од овие услови, осигурувањето се однесува на одговорноста за „чисто имотни штети“, т.е. штети што не настанале ниту со повреда на телото или здравјето на некое лице, ниту со оштетување, односно уништување предмети.

(2) Се смета дека осигурениот случај настанал тогаш кога е сторено дејство, односно настанало пропуштање при извршување на дејноста означена во полисата, поседување некои предмети и друго (извор на опасности), со кои е предизвикана чисто имотна штета на некое лице.

(3) Со осигурувањето е опфатена одговорноста за штети, чијашто причина (дејство или пропуштање) настанала за времетраење на осигурувањето, доколку штетите не настанале по истек на две години од престанување на осигурувањето.

(4) Ако штетата настанала поради пропуштање, се смета во случај на сомневање, дека пропуштањето настанало оној ден кога пропуштеното дејство требало најдоцна да се преземе за да би се избегнало настанување на штетата.

(5) Осигурувањето се однесува на дејност, односно пропуштање настанато во Република Македонија.

(6) Од осигурувањето се исклучени штети:

- 1) поради пречекорување пресметки и кредити по договорите за купување и продавање, а особено поради неодржување на договорните рокови на испораката и гарантираните обврски;
- 2) поради посредување во парични и други стопански работи;
- 3) поради кусок во благајна, грешки при исплата и проневера од работниците на осигуреникот;
- 4) поради неправилно таксирање и други недостатоци во поглед на таксирањето;
- 5) причинети со тоа што осигуреникот ја превидал грешката во сметката, пресметката или во мерките во цртежите;
- 6) заради исчезнување предмети.

ИСКЛУЧУВАЊЕ ОД ОСИГУРУВАЊЕ

Член 8

(1) Осигурувањето не се однесува на:

1. одговорност на осигуреникот за намерно причинета штета, освен ако штетата намерно ја причинил работник на осигуреникот, осигурителот стапува во правата на осигуреникот спрема работникот како одговорно лице;

2. одговорност за штети што се во непосредна или во посредна врска со користење нуклеарна енергија освен одговорност за штети од радиоизотопи што се користат за мирновременски цели (во медицината, биологијата, индустријата, земјоделството итн.).

(2) штети што ќе ги претрпи осигуреникот, брачниот другар на осигуреникот, децата и други лица коишто живеат со него во заедничко домаќинство и кои е должен да ги издржува;

(3) одговорност на осигуреникот врз основа на договорно проширување на неговата одговорност и за случаи за кои, инаку, по закон не одговара;

(4) штети на предмети или извршени работи, кои осигуреникот или некое друго лице по негов налог или за негова сметка, ги изработил или испорачал, ако причината за штетата е во изработката или испораката;

(5) штети од производи со недостатоци;

(6) штети на туѓи предмети причинети при извршување на осигурената дејност (занимање) на овие и со овие предмети (како на пр. обработка, поправка, превоз, испитување и сл.), освен ако до штетата дошло поради настан, кој не е во непосредна врска со професионални пропусти на

осигуреникот.

(7) штети што настанале како последица на свесно постапување, спротивно на прописите или правилата по кои се извршува дејноста, односно занимањето како извор на опасности од полисата;

(8) штети што се последица на загадување на воздухот;

(9) штети што се последица на професионални заболувања на работниците на осигуреникот.

(10) Со осигурувањето не се покриени штети што настануваат на предметите заради:

1) трајно дејство на температури, гасови, пареа, влага или врнежи (чад, саѓи, прашина и др.), како и поради мувлосаност, потреси, шумови и сл. што има за последица постепено настанување на штетата;

2) спуштање и лизгање на земјиштето;

3) поплава на стоечки, истечни и подземни води.

(11) Ако посебно се договори, осигурувањето се однесува на одговорност за штети:

1) заради учествување во коњски, велосипедски, мотоциклически и автомобилски трки, боксерски и боречки борби, како и учество во подготовките за трка односно борба.

2) на туѓи предмети што ги зел во закуп, на послуга, на заем во остава, поради превоз и сл.;

3) за кои осигуреникот одговара во својство на инвеститор.

4) на осигурување од одговорност во странство.

ТЕРИТОРИЈАЛНО ВАЖЕЊЕ НА ОСИГУРУВАЊЕТО

Член 9

(1) Со осигурувањето се опфатени осигурени случаи што настанале на територијата на Република Македонија, а на територијата на други земји само ако тоа посебно се договори или ако тоа е предвидено со посебни одредби, освен доколку не се работи за чисто имотна штета.

ОСИГУРЕН СЛУЧАЈ

Член 10

(1) Осигурен случај е иден, неизвесен и независен од исклучивата волја на осигуреникот, штетен настан, врз основа на кој трето оштетено лице би можело да бара надоместок на штета.

Се смета дека осигурениот случај настанал оној момент кога таквиот настан почнал да се остварува.

(2) Како еден осигурен случај се сметаат и повеќе временски поврзани штети ако се тие последица на иста причина.

ВРЕМЕНСКО ВАЖЕЊЕ НА ОСИГУРУВАЊЕТО

Член 11

(1) Осигурителот е во обврска само тогаш ако осигурениот случај настане за време на важење на осигурувањето.

(2) Осигурениот случај што настанал за време на важењето на осигурувањето, а чијашто причина е од периодот што претходи на склучување на договорот за осигурување или од време кога осигурувањето било прекинато, покриен е со осигурување само тогаш ако на договаработ на осигурувањето или на осигуреникот до почетокот на осигурувањето или повторниот почеток на осигурувањето не му биде позната причината од која потекнува осигурениот случај.

(3) Кај штетите поради повреда на здравјето што настануваат постепено, во случај на сомневање се смета дека штетниот настан настанал тогаш кога првиот пат со лекарски наод е утврдена повредата на здравјето.

СУМА НА ОСИГУРУВАЊЕ

Член 12

(1) Сума на осигурување е горната граница на обврските на осигурителот по еден осигурен случај, па и тогаш кога за штетата одговараат повеќе лица чијашто одговорност е покриена со ова осигурување.

(2) Сумата на осигурувањето, во зависност од тоа како е договорено, може да биде: само за штети со смрт, повреди на телото или здравјето на некое лице: само за штети на предмети; и за едните и за другите штети со одвоени суми; или единствена сума на осигурување без оглед на видот на штетата.

(3) По настанувањето на осигурениот случај и исплата на оштетата, осигурувањето останува и понатаму на сила во висина на сумата на осигурување од полисата.

ОБВРСКА НА ОСИГУРЕНИКОТ ПО НАСТАНУВАЊЕ ОСИГУРЕН СЛУЧАЈ

Член 13

- (1) Осигуреникот е должен да го извести осигурителот за настанувањето на осигурениот случај како и за поднесеното барање за надоместок на штетата најдоцна во рок од три дена по создавањето.
- (2) Осигуреникот е должен да го извести осигурителот и тогаш кога барањето за надоместок на штета против него ќе биде истакнато преку суд, ќе биде ставен во притвор, како и тогаш кога ќе биде поведена постапка за обезбедување докази.
- (3) Ако е поведен увид за подигнат обвинителен акт, или е донесена одлука за кривична постапка, осигуреникот е должен за тоа веднаш да го извести осигурителот, па и тогаш кога веќе го пријавил настанувањето на штетниот настан. Исто така е должен да го достави наодот на надлежниот орган во врска со настанатиот штетен настан.
- (4) Ако со осигурувањето е покриена штета што настанала поради кражба на предмети, осигуреникот е должен без одлагање да ја пријави кражбата на органот на јавната безбедност.
- (5) Осигуреникот не е овластен без претходна согласност на осигурителот да се изјасни за барањето за надоместок на штета, а особено да го признае потполно или делумно, за да барањето за надоместок за штета се израмни, како ниту да изврши исплата, освен ако според фактичката состојба не можело да се одбие признанието, порамнувањето односно исплатата, а со тоа да не се направи очигледна неправда. Ако осигуреникот во заблуда сметал дека постои негова одговорност или дека се исправно утврдени фактите, тоа нема да го оправда.
- (6) Ако оштетениот поднесе тужба за надоместок на штета против осигуреникот, осигуреникот е должен да му достави на осигурителот судска покана односно тужба и сите писма во врска со штетниот настан и со барањето за надоместок на штета како и водењето на спорот, да му го препушти на осигурителот.
- (7) Ако осигуреникот се спротивствани на предлогот на осигурителот барањето за надоместок на штета да се реши со порамнување, осигурителот не е должен да го плати вишокот на надоместокот, на каматите и трошоците што притоа настанале.
- (8) Во случај оштетениот со барањето за надоместок на штета непосредно му се обрати на осигурителот, осигуреникот е должен на осигурителот да му ги даде сите докази и податоци со кои располага, а кои се неопходни за утврдување на одговорноста за причинетата штета и за оцена на основаноста на барањето, обемот и висината на штетата.
- (9) Ако при променети околности осигуреникот го стекне правото да се укине или намали рентата на оштетеното лице, должен е за тоа да го извести осигурителот.
- (10) Доколку осигуреникот не се придржува на обврските од овој член, ќе ги сноси штетните последици што настануваат при тоа освен ако тие би настанале и кога би се придржувал на обврските.

ОБВРСКА НА ОСИГУРИТЕЛОТ ПО ПОДНЕСЕНОТО БАРАЊЕ ОД ОШТЕТЕНОТО ЛИЦЕ

Член 14

- (1) Во врска со поднесеното барање за надоместок на штета од страна на оштетеното лице, осигурителот има обврска:
  - 1) заедно со осигуреникот да преземе одбрана на неосновани или претерани барања за надоместок на штета (правна заштита - член 15);
  - 2) да ги задоволи основните барања за надоместок на штета (надоместок на штета - член 16);
  - 3) да ги надомести трошоците на судската постапка (надоместок на трошоците на постапката - член 17).

ПРАВНА ЗАШТИТА

Член 15

- (1) Обврската на осигурителот за давање правна заштита опфаќа:
  - 1) испитување на одговорноста на осигуреникот за настанатата штета;
  - 2) водење спор во име на осигуреникот, ако оштетениот остварува право на надоместок на штета во процесната постапка;
  - 3) давање во име на осигуреникот на сите изјави што ги смета за целисходни за задоволување или одбрана на неоснованото или претераното барање за надоместок на штета.
- (2) Во согласност и со упатство од осигурителот, водењето на спорот може да му се довери на Осигуреникот, кој во таков случај е должен да се придржува на упатствата и налозите на осигурителот во поглед на водење постапка во парница.

- (3) Осигурителот може да го преземе водењето на процесот или да стапи на место на осигуреникот или да учествува во својство на вмешувач.
- (4) Осигурителот е овластен да одбие да го води спорот или да го препушти водењето на спорот на осигуреникот ако оцени дека нема место за давање правна заштита со оглед на односот помеѓу висината на сумата на осигурување.
- (5) Во случај осигурителот на име надоместок на штета да ја исплати сумата на осигурување пред поведување на спорот, престанува и неговата обврска на правната заштита.

НАДОМЕСТОК НА ШТЕТА

Член 16

- (1) Осигурителот го исплатува надоместокот од осигурувањето во срок од 14 дена, сметајќи од денот кога ја утврдил својата обврска и висината на таа обврска.
  - (2) Осигурителот го исплатува надоместокот од осигурувањето врз основа на:
    - 1) признанието што го дал или одобрил;
    - 2) порамнувањето што го заклучил или одобрил;
    - 3) судската одлука.
  - (3) Осигурителот е овластен на име надоместок на осигуреникот да ја положи сумата на осигурување, па во тој случај се ослободува од сите обврски и постапки во врска со осигурениот случај.
  - (4) Осигурителот учествува во депонирањето заради обезбедување надоместок на штета за која осигуреникот би бил должен врз основа на законските прописи или судските одлуки и тоа најмногу до износот на висината на неговата обврска за надоместок на штета.
  - (5) Ако осигуреникот е должен да плати на име надоместок на штета рента, а капитализираната вредност на рентата ја преминува сумата на осигурување, или остатокот на сумата по одбивање на другите давачки во врска со истиот осигурен случај, долгуваната рента ќе се надомести само во сразмер помеѓу сумата на осигурување, односно остатокот на сумата на осигурување и капитализираната вредност на рентата.
- Капитализираната вредност на рентата за пресметување на пропорциите, се смета врз основа на важечките табели на смртност за осигурување на живот во Република Македонија.
- (6) Ако осигурителот се спротивстави на предлогот на осигуреникот да се спогоди по барањето за надоместок на штета, должен е да ги плати надоместокот, каматите и трошоците и тогаш кога ја надминуваат сумата на осигурување.

НАДОМЕСТОК НА ТРОШОЦИТЕ НА ПОСТАПКАТА

Член 17

- (1) Осигурителот ги надоместува сите трошоци на процесната постапка доколку сам го водел спорот или дал согласност на осигуреникот за водење на спорот, па и тогаш кога барањето за надоместок на штета не било основано.
- (2) Ако парницата е водена без знаење и согласност на осигурителот, со осигурувањето се покриени и трошоците на спорот, доколку заедно со надоместокот на штетата не ја надминуваат сумата на осигурување.
- (3) Осигурителот ги сноси трошоците на бранителот во кривичната постапка поведена против осигуреникот поради настан што би можел да има како последица поставување на барање за надоместок на штета по основ на одговорност покриена со осигурувањето, и тоа само исклучително ако е запознат со изборот на бранителот и прифатил да ги сноси трошоците. Трошоците на кривичната постапка, како и трошоците на застапување на оштетениот, осигурителот не ги надоместува.
- (4) Кога ќе ја изврши својата обврска со исплатата на сумата на осигурување, осигурителот се ослободува од понатамошни давања на име надоместок и трошоци за еден осигурен случај.

НЕПОСРЕДНО БАРАЊЕ НА ОШТЕТЕНО ЛИЦЕ

Член 18

- (1) Ако оштетеното лице своето барање или тужбата за надоместок на штета го упати само спрема осигурителот, осигурителот ќе го извести за тоа осигуреникот и ќе го повика за да му ги даде сите потребни податоци и постапки во согласност со член 13 став 8 од овие услови, како и самиот осигуреник да ги преземе мерките заради заштита на своите интереси.
- (2) Доколку во случајов од претходниот став осигурителот одлучи да му исплати надоместок на оштетениот во потполност или делумно, должен е за тоа да го извести осигуреникот.

III. ПОСЕБНИ ОДРЕДБИ ЗА ПОЕДИНИ ИЗВОРИ НА ОПАСНОСТИ

ПРИМЕНА НА ПОСЕБНИТЕ ОДРЕДБИ

Член 19

(1) За осигурувањето од одговорност од поедини извори на опасности, покрај основните одредби од овие услови во поглед на обемот на покритието, се применуваат и посебните одредби од овие услови. Во случај на отстапување од основните, се применуваат посебните одредби.

АДВОКАТИ

Член 20

(1) Осигурувањето се однесува на одговорноста за чисто имотни штети во врска со извршување на дејноста на адвокатите (член 7 од овие услови), како и на одговорноста од поседување канцелариски работен простор.

(2) Од осигурувањето е исклучена одговорност на адвокатот за штети што ги причинил во својство на заменик на друг адвокат.

АВТОСЕРВИСИ, АВТОМЕХАНИЧАРСКИ РАБОТИЛНИЦИ И СЛ.

Член 21

(1) Осигурувањето се однесува и на штети од поседување место за сместување моторни возила, како и од продажба на потребен материјал за погон на возила (бензин, масло, маст и сл.).

(2) Ако посебно се договори, осигурувањето се однесува и на штети настанати: при работа на возилото и при исчезнување, кражба на возилото, но не и на неговите делови.

БОЛНИЦИ, ЛЕКУВАЛИШТА, САНАТОРИУМИ, ДИСПАНЗЕРИ, АМБУЛАНТИ И СЛ.

Член 22

(1) Со осигурувањето е опфатена и одговорноста за штети поради оштетување, уништување, исчезнување или кражба на предмети за лична употреба на болните и нивните придружници ако тие предмети се предадени на чување на осигуреникот.

(2) Со осигурувањето е опфатена одговорноста за штети поради исчезнување и кражба на пари, хартии од вредност, часовници, документи, накит и други скапоцености, само во случај ако тие предмети се предадени на чување на осигуреникот и ако тие предмети осигуреникот ги држи во заклучена каса.

ДРУШТВА

Член 23

(1) Со осигурување е покриена и одговорноста:

- 1) од одржување состаноци, седници и приредби на друштвото, предвидени со статутот или другите општи акти на друштвото;
- 2) од поседување згради, земјиште, простории и уреди што служат исклучиво за потребите на друштвото (како на пример: игралишта, вежбалници, стрелишта и др.);
- 3) на членовите на управата на друштвото и другите лица што се овластени да го застапуваат друштвото;
- 4) на членовите на друштвото при извршување на дејноста на приредби на друштвото и во врска со тие приредби во интерес за целите на друштвото.

(2) Кај стрелачкото друштво со осигурување е покриена одговорноста за штети само ако тие настанале на место одредено за гаѓање.

(3) Со осигурувањето е опфатена и одговорноста за оштетување, уништување, исчезнување и кражба на возила на вода (чамци, едрилицы и др.), преземени на чување под услов да постои постојан чувар, штетите на моторите на чамците се покриени доколку моторот е прицврстен за чамецот или е сместен ноќе во затворена просторија.

(4) Ако посебно е договорено, со осигурувањето е покриена и одговорноста на друштвото за штети од:

- 1) поседување згради, земјиште, простории и уреди што не служат исклучиво за потребите на друштвото;
- 2) приредби што ги преминуваат рамките на обични приредби на друштвото, предвидени со статутот на друштвото;
- 3) држење животни;
- 4) подигање трибини;
- 5) користење спортски терени и уреди (лизгалишта, патека за санкање и скијање и др.);
- 6) дејности што споредно ги извршува друштвото (на пр. ресторани во сопствена режија,

бањи и сл.).

ЈАВНИ ПРЕТПРИЈАТИЈА

Член 24

- (1) Покрај одговорноста за штети настанати со извршување и поради извршување на функциите на јавните претпријатија, со осигурувањето е опфатена и одговорноста од поседување или користење згради, земјиште, простории и уреди што служат исклучиво за потребите при извршување работи од јавните претпријатија.
- (2) Одговорноста од други дејности на јавните претпријатија, опфатена е со осигурувањето само ако секој извор на опасност посебно се осигурува.
- (3) Со осигурувањето е опфатена и одговорноста на јавните претпријатија за чисто имотни штети (член 7 од овие услови).
- (4) Од осигурувањето е исклучена одговорноста на јавните претпријатија за штети настанати со смрт или телесна повреда на некое лице поради акт на насилство или терор како и пријавени демонстрации и манифестации, како и за други штети што органите на јавните претпријатија биле должни да ги спречат според важечките прописи.

ГАРДЕРОБИ

Член 25

- (1) Со осигурувањето е покриена и одговорноста на осигурениците поради оштетување, уништување, исчезнување или кражба (па и поради замена) на предмети предадени во гардероба на чување со исправна потврда (број, блок и сл.).
- (2) Од осигурувањето е исклучена одговорноста на осигуреникот за штети поради исчезнување или кражба на пари, хартија од вредност, скапоцености, часовници и документи од секаков вид.
- (3) Осигурителот е во обврска само тогаш ако гардеробата има постојан чувар и во неа, освен чуварот, други лица немаат пристап.

ГРАДЕЖНА МОНТАЖА И СЛИЧНА ДЕЈНОСТ

Член 26

- (1) Штети настанати од нивелирање терен што го врши осигуреникот се покриени со осигурувањето доколку нивелирањето се однесува на работи што осигуреникот треба да ги изврши, при што од осигурувањето е исклучена одговорноста за штети на објектот за чија изградба и обработка се врши нивелирањето.
- (2) Осигурувањето се однесува и на одговорноста за штети:
  - 1) непосредно причинети со оштетување подземни уреди (како водови: за гас, вода, струја, канализација и сл.), доколку не е посебно договорено да се опфатат и посредните штети;
  - 2) причинети со минирање во извршување на дејноста на осигуреникот, но не и за штети на недвижни предмети, кои при минирањето се наоѓаат на оддалеченост помала од 75 метри од точката на минирањето, ако поинаку не се договори.
- (3) Од осигурувањето е исклучена одговорноста за штети:
  - 1) на соседните градежни објекти поради пропуштање да се изврши соодветно засилување (потпирање и сл.);
  - 2) на градежен односно монтажен објект што го изведува или на кој работи осигуреникот;
  - 3) причинети од уривање недвижни предмети што се наоѓаат во кругот, чиј радиус одговара на висината на објектот што се урива.
- (4) Ако е осигурен дел од градежниот објект или поедини градежни занаетчиски работи, осигурувањето од одговорност на изведувачот на градежните работи не ги покрива штетите на другите делови на тој градежен објект или другите градежни и занаетчиски работи, кои не се осигурени, односно се осигурени со друга полиса.
- (5) Ако е осигурен дел од монтажен објект или поедини монтажни работи, осигурувањето од одговорност на изведувачот на монтажните работи не ги покрива штетите на другите делови на тој монтажен објект или другите монтажни работи, кои не се осигурени, односно се осигурени со друга полиса.
- (6) Осигуреникот учествува со 10% во секоја штета.

БАЊИ

Член 27

- (1) Со осигурувањето е покриена и одговорноста на осигуреникот за оштетување, уништување, исчезнување и кражба на предмети за лична употреба на гостите во капашиштата, ако тие предмети

се заклучени во кабини или во други соодветни простории за сместување предмети или ако му се предадени на осигуреникот на чување.

(2) Одговорноста за штети при исчезнување и кражба на пари, хартии од вредност, скапоцености, часовници, документи и сл. е покриена со осигурувањето само тогаш ако тие предмети му се предадени на осигуреникот на чување и ако се држат во заклучена каса.

(3) Со осигурувањето е покриена и одговорноста за штети причинети од предметите на осигуреникот што служат за спорт, рекреација и забава на гостите во капалицата.

ЛЕКАРИ

Член 28

(1) Осигурувањето се однесува и на чисто имотни штети (член 7 од овие услови).

(2) Осигурувањето ја покрива одговорноста и за штети настанати при давање итна медицинска помош на подрачјето на Европа.

ПРИСТАНИШТА И ЈАВНИ СКЛАДИШТА

Член 29

(1) Ако посебно се договори, осигурувањето се однесува и на одговорност:

1) за штети настанати на туѓа стока при: претовар, ускладиштување, сложување и прицврстување, мерење, броење, сортирање, маркирање и зголемување, пакување и поправка при пакувањето, превоз и пренесување во деловниот простор;

2) за штети од загадување на води, крајбрежја и други објекти.

(2) Со осигурувањето не е опфатена одговорноста:

1) за штети причинети со: влечење, пилотирање, чување и заштита на бродови: заврзување, одврзување и спасување бродови; превоз на лица со пилотски и приврзувачки чамци, дообработка, преработка, обработка и сл. егализирање, фумигирање, чистење, варосување, мешање, сушење и сл.; со меѓународно и внатрешно отпремување на стоката (шпедиција); со ускладиштување и чување на стоката во фрижидери;

2) за посредни штети (на пр: губење на пазарот, паѓање на цените, забрана на увоз или извоз);

(3) Во секоја штета осигуреникот учествува со 10%.

ЗЕМЈОДЕЛСКА И ШУМАРСКА ДЕЈНОСТ

Член 30

(1) Со осигурувањето е покриена и одговорноста за штети причинети од:

1) држење животни, но не и штети што настануваат на животните при пропуст или вештачко оплодување, освен ако тоа посебно не е договорено;

2) користење средства за отстранување плевел, како и за спречување и отстранување растителни болести и штетници на земјиштето на осигуреникот, со тоа што осигуреникот учествува со 10% во секоја штета;

3) преземање градежни работи на земјиштето на осигуреникот доколку пресметковната вредност на тие работи не изнесува повеќе од минималната сума на осигурување;

4) споредни дејности на осигуреникот ако годишниот приход од тие дејности не го преминува износот во денарска противвредност од 1500 евра.

(2) Со осигурувањето е покриена и одговорноста на осигуреникот во својство на приватно лице во смисла на член 32 од овие услови.

ПРИКЛУЧНИ ПРУГИ, КАЧУВАЛКИ, ЖИЧАРНИЦИ, ЗАКУПЕНИ ЖЕЛЕЗНИЧКИ СКЛАДИШТА, ДИГАЛКИ И ПОСТРОЈКИ ЗА НАТОВАР И ИСТОВАР

Член 31

(1) Доколку дејноста на осигуреникот, како извор на опасност од полисата, се извршува со користење приклучни пруги, качувалки, жичарници, закупени железнички складишта, дигалки и други постројки за натовар и истовар, со осигурувањето е опфатена:

1) одговорноста за штети настанати од употреба на приклучни пруги (шумски, полски, индустриски), качувалки или жичарници, ако превозот се врши без наплата на возарина;

2) одговорност за штети од употреба на дигалки и постројки за натовар и истовар, доколку не настанале при употреба на постројки кои по својата конструкција го пуштаат товарот да падне;

3) договор за одговорност за штети настанати од употреба на закупеното железничко

складиште спрема македонската железница.

(2) Ако посебно се договори, со осигурувањето е покриена:

- 1) одговорноста за штети поради оштетување вагони, бродови, моторни возила со користење дигалки и други постројки за натовар и истовар.
- 2) одговорноста за штети настанати при употреба на приклучни пруги (шумски, полски, индустриски), качувалки или жичарница ако превозот се врши со наплата навозарина.

ПРАВНОТО ЛИЦЕ - ОДГОВОРНОСТ ВО ТОА СВОЈСТВО

Член 32

(1) Со осигурување е покриена одговорноста на осигуреникот за штети предизвикани од приватни лица во секојдневниот живот надвор од извршување некое занимање или занает, и тоа:

- 1) како сопственик, корисник или закупец на стан или посебна куќа за живеење, мала градина и двор;
- 2) како работодавател спрема лицата вработени во домаќинството;
- 3) поседување или употреба на велосипед без мотор;
- 4) занимавање со спорт, освен спортот со кој се занимава професионално како и спортот што е поврзан со употреба на возила снабдени со мотор од кој било вид, спорт со воздушни летала, лов и боречки спортови (бокс, мачување, борење, цудо, карате и др.);
- 5) како сопственик на питоми животни, кои не се користат во земјоделството;
- 6) ладно или огнено оружје, за чие поседување има дозвола, што служи за одбрана или за учество на стрелачки натпревари.

(2) Во истиот обем како во став 1 од овој член осигурувањето се однесува и на одговорноста на:

- 1) брачниот другар на осигуреникот и децата што живеат со него во заедничко домаќинство и кои е должен да ги издржува;
- 2) лица вработени во домаќинството на осигуреникот заради извршување работи на тоа домаќинство;
- 3) Ако дел од станот односно зградата се употребува за извршување некое занимање, осигурувањето не ја опфаќа одговорноста од поседување на тој дел од станот односно зградата.
- 4) Ако посебно се договори, опфатена е одговорноста за малолетни деца што не живеат во заедничко домаќинство со осигуреникот.

ПАТИШТА - ОДРЖУВАЊЕ

Член 33

(1) Ако посебно се договори, со осигурување е покриена и одговорноста на осигуреникот за штети настанати при:

5)

- 1) несоодветни тротоари и заштитни огради или нивно непостоење, како и непостоење на соодветни сообраќајни знаци и предупредување на опасни места на патиштата;
- 2) некосоње на тревата и неодржување на насадите на патното земјиште;
- 3) разни наноси на патот (снег, земја, отпадоци и др.);
- 4) непосипување на патот за спречување последици;
- 5) осигуреникот учествува со 10% во секоја штета.

СПОРТСКИ ПРИРЕДБИ

Член 34

(1) Со осигурувањето е опфатена одговорноста на организаторот на велосипедските трки за време на самата трка.

(2) Ако трката се одржува на отворени патишта, таквата патека мора да биде обезбедена од страна на органите за јавна безбедност.

(3) Осигурена е и одговорноста на учесниците на спортски приредби, со исклучок на случаите од член 8 став 3 точка 1 од овие услови.

УЧИЛИШТА, УСТАНОВИ ЗА ВОСПИТУВАЊЕ И ОБРАЗОВАНИЕ, ЧУВАЊЕ И СЛ.

Член 35

(1) Со осигурувањето е покриена и одговорноста на осигуреникот за штети поради оштетување, уништување, исчезнување и кражба на предмети на ученици - питомци, само ако предметите се наоѓаат во соодветни простории што служат за нивно сместување.

(2) Од осигурувањето е исклучена одговорноста за штети поради исчезнување и кражба на: пари, вредносни хартии, благородни метали, нумизматички, филателистички и други збирки и

скапоцености од секаков вид.

(3) Со осигурувањето е покриена и одговорноста:

- 1) на членови на училишниот совет и советот на воспитните и други установи, кои според законските прописи и актите на училиштата, односно воспитните и други установи управуваат со училиштето односно установата;
- 2) од организирање излети, екскурзии, училишни приредби и слично.

УГОСТИТЕЛСКА ДЕЈНОСТ

Член 36

(1) Под угостителска дејност, во смисла на овие услови, се подразбира дејноста што ја извршуваат: хотели, кафеани, пансиони, одморалишта, средени кампови и сл.

(2) Со осигурувањето е покриена и одговорноста на осигуреникот поради оштетување, уништување, исчезнување или кражба на предмети за лична потреба на гостите што ги довеле во угостителскиот објект. Како предмети за лична употреба се сметаат и: аматерски фотоапарат со прибор, опрема за викенд и кампување, радио и ТВ-приемник, грамофон со плочи и касетофон, двоглед, ловечка пушка, лично оружје и спортски реквизити.

(3) Осигурувањето не се однесува на одговорност за штети настанати:

- 1) на предметите на гостите при нивната употреба, обработка или работење врз нив од страна на осигуреникот;
- 2) при исчезнување или кражба на предмети на гостите ако тие се внесени во простории што се пристапни на секој, во кои се послужува храна и пијалак и сл., освен ако се предадени во гардеробата на чување.

(4) Ако посебно се договори, со осигурувањето е покриена и одговорноста на осигуреникот за штети на возила во смисла на одредбите од член 40 од овие услови.

(5) Одговорноста за штети при исчезнување или кражба на пари, накити, хартии од вредност и документи од секој вид, покриена е со осигурувањето ако тие предмети му се предадени на осигуреникот и се сместени во заклучена каса.

(6) Со осигурувањето е опфатена и одговорноста:

- 1) од помошни погони што му припаѓаат на осигуреникот (како: перални, кујни, фурни, месарници и сл.), а кои му служат исклучиво за извршување на дејноста на осигуреникот;
- 2) од поседување предмети, простории и терени за спорт и рекреација што гостите ги користат бесплатно.

УРЕДИ ЗА ЗАБАВА

Член 37

Со осигурувањето е покриена и одговорноста за штети што настануваат при монтажа и демонтажа на уредите за забава.

ПРОТИВПОЖАРНИ ДРУШТВА

Член 38

Со осигурувањето е опфатена одговорноста за штети причинети при вежби, акции за спасување и пружање помош.

Со осигурувањето е покриена и личната одговорност на членовите на друштвата од извршување активности во својство на пожарникари.

Осигурувањето се однесува и на одговорноста на противпожарното друштво како сопственик, закупец или плодоуживател на земјиште, згради и простории, кои исклучиво служат за потребите на друштвото.

Од осигурувањето е исклучена одговорноста за штети на предметите поради чие спасување друштвото било повикано.

ВЕТЕРИНАРИ, ВЕТЕРИНАРСКИ КЛИНИКИ И СТАНИЦИ

Член 39

(1) Со осигурувањето е покриена и одговорноста на осигуреникот поради повреда на животните при лекување.

(2) Ако посебно се договори, со осигурувањето е покриена и одговорноста за штети поради повреда на животни во врска со кастрација, третирање со гасови и вештачко осеменување.

ВОЗИЛА - ЧУВАЊЕ

Член 40

Со осигурувањето е покриена и одговорноста на осигуреникот за оштетување, уништување,

исчезнување, кражба и замена на возила оставени на чување (моторни возила, приколки, мотори и велосипеди).

Доколку возилото не е сместено во заклучена гаража, од осигурувањето се исклучени штетите на предметите што се наоѓаат на или во возилата како и на одделни делови на возилото, освен предметите што сериски се произведуваат со возилото и предмети што по прописите би требало да бидат во возилото.

Осигурителот е во обврска само тогаш кога паркиралиштето за возилата е точно одредено, одбележано и ако возилата се прописно сместени и обезбедени, под услов да постои постојан чувар.

ЗГРАДИ И ЗЕМЈИШТА

(ПОСЕДУВАЊЕ ОДНОСНО КОРИСТЕЊЕ)

Член 41

(1) Со осигурувањето е покриена и одговорноста за изворите на опасност од член 4 став 2 точка 1 и 2 од овие услови.

(2) Со осигурувањето е покриена и одговорноста:

1) за штети што ги предизвикуваат лица задолжени за одржување и чистење згради, односно земјишта како извори на опасност;

2) за штетите што ги предизвикуваат лица што стапуваат на местото на осигуреникот во својство на нов корисник, плодоуживател или стечаен управник;

3) за штети од користење детски игралишта со опремата што припаѓа за разонода на децата, доколку игралиштето ѝ припаѓа на зградата како извор на опасност на полисата;

4) од поседувањето на градина, доколку таа се користи за сопствени потреби и доколку ѝ припаѓа на зградата или на земјиштето како извор на опасност од полисата;

(3) Ако зградата има повеќе корисници, односно сопственици, осигурителот не е во обврска да ја надомести штетата што ја предизвикува еден корисник, односно сопственик на друг сопственик, на неговиот брачен другар и лицата што ги издржува.

(4) Барањата на сопственикот, односно корисникот на станот, неговиот брачен другар или лицата што ги издржува, опфатени се со осигурувањето, доколку тие не учествуваат во заедничката одговорност за штети со другите сопственици односно корисници на зградата.

ЖИВОТНИ

Член 42

Со осигурувањето е покриена и одговорноста на чуварот на животните и другите лица што се грижат за животните што се означени во полисата за осигурување.

Со осигурувањето е покриена од одговорноста за штети од актот за приплод на животни, ако тоа посебно се договори.

IV. ОПШТИ ОДРЕДБИ

ПРЕМИЈА НА ОСИГУРУВАЊЕ

Член 43

(1) Ако основата за преместување на премијата е годишниот нето-личен доход на работниците, конечната пресметка на премијата се врши по завршувањето на годината врз основа на остварениот личен доход.

(2) Во случај на престанување на договорот за осигурување пред договорениот рок на траење, ако договаработ имал некаков попуст на траење на осигурувањето, должен е износот на премијата одобрена на име попустот, да му го врати на осигурителот.

Член 44

(1) Ако предметот, за чија употреба е склучено осигурувањето од одговорност, односно изворот на опасност наведен во полисата, престане да постои пред почетокот на обврската на осигурителот, на договаработ на осигурувањето му се враќа износот од платената премија.

(2) Ако изворот на опасност наведен во полисата престане да постои за времетраење на осигурувањето, осигурителот е должен да му врати на договаработ на осигурувањето дел од премијата за извор на опасност што престанал да постои за преостанатото време, доколку за тој извор на опасност, осигурителот не бил во обврска да плати надоместок од осигурувањето.

(3) Во сите други случаи, со престанување на договорот за осигурување, пред истек на времето за кое е платена премија, премијата му припаѓа на осигурителот само до истекување на денот до кој бил во обврска, ако поинаку не е договорено.

ПРЕСТАНУВАЊЕ НА ОБВРСКАТА НА ОСИГУРИТЕЛОТ

Член 45

Обврската на осигурителот престанува:

- а) кај договорот за осигурување со одреден рок на траење, со истекот на 24-тиот час од денот што е наведен во полисата како ден на истек на осигурувањето, доколку не е поинаку договорено;
- б) кај договорот за осигурување со неодреден рок на траење ако во полисата е наведен само почетокот на осигурувањето, осигурувањето се продолжува од година во година освен ако некоја од одговорните страни најдоцна три месеци пред истекот на тековната година на осигурувањето, писмено ја извести другата страна за откажување на договорот за осигурување. Во тој случај, договорот за осигурување престанува со истек на дваесет и четвртиот час од последниот ден на тековната година на осигурување.

НАЧИН НА ИЗВЕСТУВАЊЕ

Член 46

(1) Сите известувања и пријави, што се должни да ги направат договорните страни во смисла на одредбите од овие услови, мора задолжително да се потврдат писмено ако се направени усмено, по телефон, со телеграма или на некој друг сличен начин.

(2) Како ден на прием на известувањето, односно пријавата, се смета денот кога е примено известувањето, односно пријавата. Ако известувањето, односно пријавата е пратена препорачано по пошта, како ден на прием се смета денот кога е предадена во пошта.

(3) Спогодбите што се однесуваат на содржината на договорот се полноважни само ако се склучени во писмена форма.

ИЗМЕНА НА НАЗИВОТ ИЛИ АДРЕСАТА (ФИРМА)

Член 47

(1) Договорачот на осигурувањето, односно осигуреникот е должен за измените на името, називот или адресата, да го извести осигурителот во рок од 15 дена од денот на настанувањето на промената.

(2) Ако договорачот на осигурувањето, односно осигуреникот не го извести осигурителот за промените од претходниот став, за полноважност на известувањата што ги испраќа осигурителот, доволно е ако му упати на договорачот на осигурувањето, односно осигуреникот препорачано писмо според последните податоци за адресата на станот, деловните простории, односно имињата и називите со кои располага. Известувањето станува полноважно на денот кога според редовниот тек на работите станало полноважно кога не би настанале промените од претходниот став.

ИЗМЕНИ НА УСЛОВИТЕ ЗА ОСИГУРУВАЊЕ И ТАРИФАТА НА ПРЕМИИ

Член 48

(1) На договорите за осигурување, заклучени на траење подолго од една година, измените во Условите за осигурување и Тарифата на премии, извршени по склучување на договорот за осигурување, ќе се применуваат дури по истекот на годината на осигурување, освен ако се поповолни за осигуреникот.

(2) Осигурителот е должен, на писмен или друг соодветен начин да го извести договорачот на осигурувањето за извршените измени во Условите за осигурување, односно Тарифата на премии.

(3) Договорачот на осигурувањето има право во рок од 30 дена од денот на приемот на известувањето за извршените измени во Условите за осигурување, односно Тарифата на премии, да го откаже договорот за осигурување.

(4) Во случај на отказ од претходниот став, договорот за осигурување престанува во 24 часот од последниот ден на тековната година на осигурувањето во која е извршена измената во условите за осигурување, односно во Тарифата на премии.

(5) Ако договорачот на осигурувањето не го откаже договорот во рокот одреден во став (3) на овој член, договорот за осигурување се менува со почетокот на наредната година на осигурување, во согласност со извршените измени во условите за осигурување, односно Тарифата на премии.

ПРИМЕНА НА ЗАКОНСКИТЕ ПРОПИСИ И ОПШТИТЕ УСЛОВИ ЗА ОСИГУРУВАЊЕ НА ИМОТИ

Член 49

(1) На прашањата што не се регулирани со условите, ќе се применуваат соодветни одредби од Законот за облигациони односи.

(2) Доколку не се во спротивност со овие Општи услови, на осигурувањата склучени по овие услови се применуваат и Општите услови за осигурување имоти.

НАДЛЕЖНОСТ ВО СЛУЧАЈ НА СПОР

Член 50

(1) Во случај на спор меѓу осигуреникот, односно договарачот на осигурувањето и осигурителот, надлежен е судот спрема местото на склучување на договорот за осигурување.

ПРИМЕНА НА ОВИЕ УСЛОВИ

Член 51

(1) Овие услови за осигурување се применуваат на осигурување на имотот освен на оние видови осигурување кои во условите за осигурување имаат и одредби од Општите услови за осигурување имоти.

На договорот за осигурување на имотот се применуваат и други обврзни одредби од Законот за облигационите односи - Глава XXX - осигурување, а диспозитивните одредби, доколку прашањата на кои се однесуваат, не се со овие Услови поинаку регулирани.

(2) Ако односите што се регулираат со одредбите од овие услови поинаку се регулирани во условите, односно во Посебните услови за одделни видови осигурување имот, ќе се применуваат од тие Услови на осигурување.

ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 52

Постапка по приговори

Во случај осигурителот и осигуреникот да не се согласат по однос на обемот и висината на штетата, осигуреникот има право на приговор во рок од осум дена од приемот на писменото известување од осигурителот до Второстепената комисија за решавање штети по приговор, што е должна во рок од 30 дена да одговори по приговорот.

Член 53

Постапка по жалба

Договарачот, односно осигуреникот во однос на работењето на Друштвото има право на жалба до Агенцијата за супервизија во осигурување како надлежен орган за супервизија на друштвата за осигурување.

Член 54

Решавање спорови

Евентуалните спорови што би произлегле од договорот за осигурување договорните страни ќе ги решаваат спогодбено, а доколку не дојде до спогодба, надлежен е стварно надлежниот суд според местото на склучување на договорот за осигурување.

Член 55

Обработка и заштита на личните податоци

Согласно одредбите од Законот за заштита на личните податоци ГРАВЕ ОСИГУРУВАЊЕ НЕЖИВОТ АД Скопје врши обработка (собирање, евидентирање, организирање, чување итн.) на лични податоци на физички лица-договорувачи на осигурување односно осигуреници чии лични податоци ги обработува ГРАВЕ ОСИГУРУВАЊЕ НЕЖИВОТ АД Скопје со цел исполнување на права и обврски кои произлегуваат од конкретниот закон. Личните податоци ќе се обработуваат само на начин што обезбедува соодветно ниво на безбедност на личните податоци со примена на соодветни технички или организациски мерки, со имплементиран систем за информациска сигурност заради заштита на личните податоци, согласно стратегиите и политиките на ГРАВЕ ОСИГУРУВАЊЕ НЕЖИВОТ АД Скопје. ГРАВЕ ОСИГУРУВАЊЕ НЕЖИВОТ АД Скопје во својство на контролор на личните податоци, истите ги користи совесно, законито и согласно целта за која се собрани.

Член 56

Основ и цел за обработка на лични податоци

Врз основа на член 109 од Законот за супервизија на осигурување, а во согласност со Законот за заштита на личните податоци ГРАВЕ ОСИГУРУВАЊЕ НЕЖИВОТ АД Скопје собира, обработува, чува, користи и доставува лични податоци кои се неопходни при склучување на договорите за осигурување (полиси). Контролорите може да ги обработуваат личните податоци со цел исполнување на правата што произлегуваат од договорот за осигурување, односно со цел водење на постапка за надомест на штета и воспоставување на бази на податоци за настанати штети.

ГРАВЕ ОСИГУРУВАЊЕ НЕЖИВОТ АД Скопје ги обработува личните податоци само врз основа на претходна согласност од субјектот на личните податоци.

Согласноста за обработка на личните податоци може да се повлече во секое време трајно или привремено преку доставување на известување за повлекување на согласност по пошта на следната адреса: „ул.Пиринска“ бр.23, 1-1/5, 1000 Скопје“ или преку електронска адреса info@grawe.mk.

Член 57

Пренос на личните податоци

ГРАВЕ ОСИГУРУВАЊЕ НЕЖИВОТ АД Скопје е дел од Групацијата Grawe. Личните податоци на субјектите на лични податоци се пренесуваат во рамките на Групацијата, односно во матичното друштвото Grazer Wechselseitige Versicherung Aktiengesellschaft. При вршење на преносот на личните податоци се обезбедува високо ниво на технички и организациски мерки за обезбедување на тајност и заштита на личните податоци.

Член 58

Обработка на лични податоци за цели на директен маркетинг

Личните податоци со исклучок на податоците за здравствена состојба, ГРАВЕ ОСИГУРУВАЊЕ НЕЖИВОТ АД Скопје ги обработува за цели на директен маркетинг само врз основа на дадена согласност за обработка на лични податоци за цели на директен маркетинг кои ги врши за себе или поврзаните друштва во земјата или во странство.

Член 59

Права на субјектите на личните податоци

Во врска со сите прашања поврзани со обработка на лични податоци, за остварување на правата кои произлегуваат од Законот за заштита на личните податоци субјектите на лични податоци доставуваат барање на адреса на Граве Осигурување Неживот АД Ул.Пиринска 23,1-1/5 Скопје со назнака за Офицер за заштита на лични податоци.

Член 60

Рокови на чување на лични податоци

Личните податоци, ГРАВЕ ОСИГУРУВАЊЕ НЕЖИВОТ АД Скопје ги чува во рок до 10 години по истекот на договорот за осигурување или во случај на настанување на штета, 10 години по затворањето на случајот на настанување на штетата, согласно член 109 став 8 од Законот за супервизија на осигурување.

По истекот на роковите од став 1 на овој член личните податоци ќе бидат избришани/уништени од базите на податоци на ГРАВЕ ОСИГУРУВАЊЕ НЕЖИВОТ АД Скопје.

Претседател на Управен одбор
Елизабета Божиновска

